

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 3758/18**, rješavajući apelaciju „**Global Ispat koksna industrija**“ **d.o.o. Lukavac**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav (2) tačka b), člana 59. st. (1), (2) i (3) i člana 74. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ broj 94/14), u sastavu:

Zlatko M. Knežević, predsjednik

Mato Tadić, potpredsjednik

Mirsad Ćeman, potpredsjednik

Valerija Galić, sutkinja

Miodrag Simović, sudija

Seada Palavrić, sutkinja

na sjednici održanoj 15. januara 2020. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Djelimično se usvaja apelacija „**Global Ispat koksna industrija**“ d.o.o. Lukavac.

Utvrđuje se povreda prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u odnosu na donošenje odluke u razumnom roku u postupku koji je okončan Presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 126 0 P 064276 16 Rev od 12. aprila 2018. godine.

Na osnovu člana 74. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, nalaže se **Vladi Tuzlanskog kantona** da apelantu „**Global Ispat koksna industrija**“ d.o.o. Lukavac isplati iznos od 600,00 KM na ime naknade nematerijalne štete zbog nedonošenja odluke u razumnom roku, i to u roku od tri mjeseca od dostavljanja ove odluke, uz obavezu da nakon isteka ovog roka plati apelantu zakonsku zateznu kamatu na eventualno neisplaćeni iznos ili dio iznosa naknade određene ovom odlukom.

Na osnovu člana 72. stav (5) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine nalaže se **Vladi Tuzlanskog kantona** da u roku od tri mjeseca od dostavljanja ove odluke obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Odbija se kao neosnovana apelacija „**Global Ispat koksna industrija**“ d.o.o. Lukavac podnesena protiv Presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 126 0 P 064276 16 Rev od 12. aprila 2018. godine i Presude Kantonalnog suda u Tuzli broj 126 0 P 064276 15 Gž od 16. marta 2016. godine u odnosu na ostale aspekte

prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i u odnosu na zabranu diskriminacije iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. „Global Ispat koksna industrija“ d.o.o. Lukavac (u daljnjem tekstu: apelant), kojeg zastupa Ahmed Žilić, advokat iz Sarajeva, podnio je 10. jula 2018. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj 126 0 P 064276 16 Rev od 12. aprila 2018. godine i Presude Kantonalnog suda u Tuzli (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj 126 0 P 064276 15 Gž od 16. marta 2016. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 23. Pravila Ustavnog suda, od Vrhovnog suda, Kantonalnog suda, Općinskog suda u Lukavcu (u daljnjem tekstu: Općinski sud), te Mirsade Dizdarević kao punomoćnika tužilaca, zatraženo je u periodu od 31. oktobra do 14. novembra 2019. godine da dostave odgovore na apelaciju.
3. Vrhovni sud, Kantonalni sud, Općinski sud i punomoćnik tužilaca su u periodu od 1. do 21. novembra 2019. godine dostavili odgovore na apelaciju.

III. Činjenično stanje

4. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.
5. Tužioci (fizička lica) podnijeli su 6. jula 2009. godine tužbu Općinskom sudu u Tuzli protiv apelanta radi isplate razlike plaće.

6. Pripremno ročište održano je 20. novembra 2011. godine.
7. Nakon osnivanja Općinskog suda u Lukavcu, predmetni spis je dostavljen na mjesnu nadležnost tom sudu.
8. Ročište za glavnu raspravu održano je 16. aprila 2015. godine, a nastavak ročišta za glavnu raspravu 14. jula 2015. godine.
9. Presudom Općinskog suda broj 126 0 P 064276 12 P od 6. oktobra 2015. godine obavezan je apelant da tužiocima na ime razlike iznosa pripadajućih plaća za period od 1. januara 2007. do 1. jula 2009. godine isplati određene novčane iznose, precizno navedene u izreci presude, sa zakonskim zateznim kamatama, kao i da na utvrđene razlike plaća izvrši uplatu obaveznih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za navedeni vremenski period. Prvostepenom presudom odbijen je preostali zahtjev za isplatu potraživane razlike plaća i obaveznih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za utuženi period, te zakonsku zateznu kamatu preko dosuđenih iznosa. Obavezani su tužioci da apelantu nadoknade razmjerne troškove parničnog postupka u određenom novčanom iznosu.
10. U obrazloženju presude Općinski sud je naveo da su u utuženom periodu tužioci bili kod tuženog u radnom odnosu, te da su konačno opredijeljeni tužbeni zahtjev zasnovali na odredbama Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika u djelatnostima hemije i nemetala u Federaciji BiH (u daljnjem tekstu: GKU) i apelantovog Pravilnika o radu (u daljnjem tekstu: Pravilnik). Zatim je ukazao da je radi utvrđivanja činjenica da li je u spornom periodu apelant povrijedio pravo tužiocima na isplatu plaće provedeno vještačenje po vještaku ekonomske struke, koji je u nalazu i mišljenju, te dopuni nalaza i mišljenja prikazao ukupne i pojedinačne mjesečne iznose plaća tužiocima u spornom periodu prema Pravilniku i GKU, kao i Općem kolektivnom ugovoru i pojedinačnim ugovorima o radu.
11. Općinski sud je naveo da se u predmetnoj pravnoj stvari na potraživanu razliku plaća za sporni period ne može neposredno primijeniti član 43. GKU, koji je identičan članu 37. Pravilnika, s obzirom na to da ista odredba nije primjenjiv parametar za obračun plaće tužiocima u spornom periodu jer ne sadrži opis poslova zaposlenika nego su svi poslovi, prema kriteriju stručne spremlje zaposlenika, razvrstani u osam grupa u omjeru 1:4 između najnižeg i najvišeg koeficijenta složenosti poslova. Dalje je naveo da niti jednom odredbom GKU nije propisano da se najniža plaća zaposlenika iz člana 42. GKU (60% prosječne plaće ostvarene u Federaciji BiH prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku) množi s koeficijentom složenosti poslova iz člana 43. GKU. Općinski sud je naveo da nisu primjenjivi ni

parametri iz odredbi čl. 36. i 37. Pravilnika, koje predstavljaju prepisane odredbe čl. 42. i 43. GKU, jer niti jedna od ovih odredbi, niti ostale odredbe navedenih akata ne sadrže sve parametre za obračun osnovne plaće, već predstavljaju okvir na osnovu kojeg je apelant dužan uskladiti svoje akte, s tim da tužiocima ne može biti isplaćena plaća ispod minimuma u iznosu od 60% prosječne plaće ostvarene u Federaciji BiH prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku. Također je naveo da je apelant u spornom periodu vršio obračun plaća primjenom važeće visine poena na unaprijed utvrđeni broj bodova za konkretno radno mjesto, a ne na način kako obračun plaće određuje Pravilnik i GKU. Dalje je ukazao da se ne može prihvatiti varijanta nalaza i mišljenja vještaka u dijelu u kojem je obračun plaće tužilaca izvršio na osnovu odredbi Općeg kolektivnog ugovora jer on ne sadrži sve potrebne elemente za obračun plaće. Općinski sud je naveo da je članom 8. Općeg kolektivnog ugovora propisana samo najniža satnica, dok on ne sadrži koeficijente složenosti poslova kao drugi element za obračun plaće, nego u članu 10. upućuje, prilikom utvrđivanja koeficijenata, na kolektivne ugovore za područje djelatnosti. Općinski sud je ukazao da se prilikom obračuna plaća tužiocima, prema odredbama Općeg kolektivnog ugovora, ne bi mogli primijeniti koeficijenti složenosti iz GKU s obzirom na to da se radi o različitim načinima obračuna plaća prema ova dva akta.

12. Zatim je istakao da je prilikom odlučivanja o tužbenom zahtjevu dosudio tužiocima razliku plaće prema odredbama zaključenog ugovora o radu i aneksa ugovora imajući u vidu činjenicu da plaća, prema odredbama Zakona o radu, predstavlja cijenu rada koju utvrđuju poslodavac i zaposlenik ugovorom o radu. Općinski sud je ukazao da su tužioci s apelantom ugovorili plaću u fiksnom iznosu, prihvaćajući da se ona obračunava i isplaćuje prema članu 6. stav 2. ugovora o radu sve dok se ne promijene finansijsko-ekonomski uvjeti poslovanja društva u cjelini, vezujući visinu plaće za finansijske uvjete poslovanja. Također je naveo da su apelant i tužioci ovakav način obračuna i isplatu plaće ugovorili samo dok se ne promijene finansijsko-ekonomski uvjeti poslovanja apelanta u odnosu na period zaključivanja ugovora. Imajući u vidu da iz nalaza vještaka proizlazi da je apelant u poslovnim godinama 2007, 2008. i 2009. ostvario dobit iskazanu u bilansu uspjeha, Općinski sud je istakao da su bili ispunjeni uvjeti za primjenu člana 6. stav 1. ugovora o radu za navedene godine bez obzira na činjenicu o apelantovom ostvarenom akumuliranom gubitku koji je posljedica lošeg poslovanja u prethodnim godinama. Osim toga, Općinski sud je naveo da je apelant u 2006. godini poslovaao s gubitkom, te je shodno tome tužbeni zahtjev tužilaca za period od 1. jula 2006. do 31. decembra 2006. godine neosnovan jer se nisu stekli uvjeti da se obračun plaće u spornom periodu vrši prema članu 6.

- stav 1. ugovora o radu budući da se nisu promijenili finansijsko-ekonomski uvjeti apelantovog poslovanja u korist većih prava u odnosu na plaću tužilaca.
13. Protiv prvostepene presude parnične stranke su podnijele žalbe, nakon čega je predmetni spis 25. decembra 2015. godine dostavljen Kantonalnom sudu na postupak.
14. Presudom Kantonalnog suda broj 126 0 P 064276 15 GŽ od 16. marta 2016. godine odbijena je apelantova žalba, dok je uvažena žalba tužilaca, prvostepena presuda preinačena tako da je apelant obavezan da tužiocima za period od 1. jula 2006. do 1. jula 2009. godine na ime razlike iznosa pripadajućih plaća isplati veće novčane iznose umjesto iznosa dosuđenih prvostepenom presudom sa zakonskom zateznom kamatom, kao i da na utvrđenu razliku plaća izvrši uplatu obaveznih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za navedeni period umjesto na razlike plaća iz stava 1. izreke prvostepene presude, te da tužiocima naknadi troškove prvostepenog postupka u iznosu navedenom u izreci presude. Drugostepenom presudom potvrđena je prvostepena presuda u preostalom dosuđujućem dijelu, te je apelant obavezan da tužiocima naknadi troškove žalbenog postupka (s viškom zahtjeva za naknadu troškova postupka tužiocima su odbijeni), dok je odbijen apelantov zahtjev za naknadu troškova žalbenog postupka.
15. U obrazloženju drugostepene presude, Kantonalni sud je naveo da je osnovan žalbeni prigovor tužilaca da je prvostepena presuda donesena uz pogrešnu primjenu odredbi materijalnog prava. U vezi s tim, Kantonalni sud je ukazao na odredbe člana 7. Općeg kolektivnog ugovora kojima je propisano da je osnovna plaća najniži iznos koji poslodavac mora isplatiti zaposleniku za puno radno vrijeme za posao odgovarajuće grupe složenosti, normalne uvjete i rezultate rada, koja je proizvod najniže neto plaće i odgovarajućeg koeficijenta poslova koje zaposlenik obavlja. Zatim je naveo da je pojam najniže plaće određen članom 8. Općeg kolektivnog ugovora, te je naveo da Opći kolektivni ugovor ne sadrži koeficijente, nego je članom 10. stav 1. propisano da se odgovarajući koeficijenti složenosti, u koje se razvrstavaju zvanja i poslovi zaposlenika, utvrđuju kolektivnim ugovorima za područje djelatnosti u skladu s njegovim radnim i proizvodnim specifičnostima.
16. Kantonalni sud je citirao odredbe člana 42. st. 1. i 2. i člana 43. GKU, te je ukazao da je nepravilno pravno rezonovanje prvostepenog suda da se na potraživanu razliku plaće za utuženi period ne može neposredno primijeniti odredba člana 43. GKU jer ne sadrži opis poslova zaposlenika. Kantonalni sud je ukazao da zaključeni ugovori o radu i aneksi sadrže naziv radnog mjesta svakog zaposlenika i potrebnu stručnu kvalifikaciju za obavljanje tih poslova, pa je na osnovu ovih činjenica moguće utvrditi stepen stručne spreme svakog zaposlenika, a time i grupu

poslova kojoj pripada svaki zaposlenik s odgovarajućim koeficijentom složenosti. Kantonalni sud je istakao da iz navedenog proizlazi da su svi parametri za obračun plaće zaposlenika (osnovica i koeficijent), suprotno pravnom rezonovanju prvostepenog suda, određeni odredbama GKU, kao i odredbama Pravilnika (čl. 36. i 37) koje na identičan način propisuju osnovicu i koeficijente za obračun plaće zaposlenika. Kantonalni sud je naveo da je visinu razlike plaće za cijeli utuženi period, u skladu s odredbama GKU i Pravilnika, dosudio prema osnovnom nalazu i mišljenju i dopunskom nalazu i mišljenju vještaka.

17. Kantonalni sud je ukazao da suprotno pravnom shvaćanju prvostepenog suda, tužiocima pripada pravo na isplatu tražene razlike plaća i uplatu doprinosa i za period od 1. jula 2006. do 1. januara 2007. godine zato što apelantovo poslovanje s gubitkom u 2006. godini ne može biti od utjecaja na prava tužilaca da im i za ovaj period isplati razliku plaće, imajući u vidu da niti jednom odredbom GKU i Pravilnika nije dato ovlaštenje da se zaposleniku može obračunati i isplatiti plaća u manjem iznosu od one utvrđene GKU i Pravilnikom.
18. Presudom Vrhovnog suda broj 126 0 P 064276 16 Rev od 12. aprila 2018. godine odbijena je apelantova revizija izjavljena protiv presude Kantonalnog suda od 16. marta 2016. godine.
19. U obrazloženju presude Vrhovni sud je naveo da nije osnovan prigovor koji se odnosi na povredu odredbi parničnog postupka učinjenih pred drugostepenim sudom, te da apelant slobodnoj ocjeni dokaza od strane suda ne može s uspjehom suprotstaviti svoju ocjenu dokaza, iz koje izvodi činjenični zaključak tako da iznosi drugačije činjenično stanje i time uključuje prigovore pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, iz kojih razloga se revizija, shodno odredbama člana 240. stav 2. ZPP, ne može izjaviti. Vrhovni sud je ukazao da je drugostepeni sud ocijenio sve žalbene navode koji su od odlučnog značaja, te savjesno i brižljivo, u skladu sa članom 231. ZPP, za svoju odluku dao pravilne i potpune razloge. Također je naveo da nema uporišta revizioni prigovor da je drugostepeni sud počinio povredu odredbi člana 191. stav 4. ZPP, da drugostepena presuda ne sadrži razloge na kojima se presuda zasniva. Vrhovni sud je naveo da nije ostvaren revizioni prigovor pogrešne primjene materijalnog prava.
20. Vrhovni sud je ukazao da apelant neosnovano ističe da se GKU ne može primijeniti u odnosu na apelanta zato što je apelant u utuženom periodu preduzeće s većinskim privatnim kapitalom, a ne preduzeće s većinskim državnim kapitalom. Vrhovni sud je naveo da je pravilan zaključak nižestepenih sudova da je apelant prihvatio primjenu GKU jer iz preambule ugovora o radu proizlazi da je zaključen, između ostalog, na osnovu člana 6. GKU, što znači da je apelant prihvatio GKU i nakon promjene vlasničke strukture.

21. Zatim je naveo da se, osim ugovora o radu, i Pravilnik zasniva na odredbama GKU, odnosno normativni dio GKU je inkorporiran u apelantove akte. Vrhovni sud je istakao da promjena vlasničke strukture ne sprečava zaposlenika da zaštitu stečenih prava zasnovanih na normativnom dijelu GKU ostvaruje u sudskom postupku jer GKU obavezuje apelanta (čl. 105. i 115. ZOR-a). Vrhovni sud je također istakao da apelant neosnovano tvrdi da tužiocima pripada samo plaća u skladu sa zaključenim ugovorom o radu zato što zanemaruje da je odredbama člana 3. stav 3. Općeg kolektivnog ugovora, koji je obavezujući i za apelanta, propisano da ako je neko pravo iz radnog odnosa različito uređeno ovim kolektivnim ugovorom, kolektivnim ugovorom na nivou kantona, kolektivnim ugovorom za područje djelatnosti, pravilnikom o radu, ugovorom o radu ili zakonom, primjenjuje se za zaposlenika najpovoljnije pravo, osim u članu 8. stav 3. ovog kolektivnog ugovora. S obzirom na to da je za tužioce povoljnije da im se isplaćuju plaće u skladu sa zagarantiranim minimumom iz GKU u odnosu na ugovorenu plaću iz ugovora o radu, Vrhovni sud je istakao da je drugostepeni sud pravilno zaključio da tužiocima pripada potraživana razlika plaće. Vrhovni sud je naveo da apelant neosnovano prigovara da je GKU prestao da važi istekom godine dana od početka njegove primjene shodno članu 78. GKU i da stoga nije bio mjesta primjeni odredbi GKU jer je takav navod suprotan načelu produženog trajanja kolektivnih ugovora i načelu povoljnosti. Vrhovni sud je ukazao da prelazne i završne odredbe Općeg kolektivnog ugovora ne propisuju da njegovim stupanjem na snagu prestaju važiti postojeći granski kolektivni ugovori, niti izostanak usklađivanja granskih kolektivnih ugovora u roku propisanom odredbama člana 39. stav 2. Općeg kolektivnog ugovora može imati za pravnu posljedicu prestanak važenja tih granskih kolektivnih ugovora. Vrhovni sud je naveo da kolektivni ugovor, kakav je predmetni GKU, važi sve do momenta dok se ugovorne strane ne dogovore o njegovoj izmjeni ili prestanku jer se i ugovor zaključen na određeno vrijeme primjenjuje do zaključenja novog kolektivnog ugovora, osim ukoliko nije drugačije određeno (član 113. Zakona o radu).

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

22. Apelant smatra da mu je u osporenom parničnom postupku povrijeđeno pravo na pravično suđenje, uključujući i pravo na suđenje u razumnom roku kao element prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija), pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku

konvenciju i zabrana diskriminacije iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije.

23. Apelant je naveo hronologiju predmetnog postupka, te je istakao da su Vrhovni sud i Kantonalni sud proizvoljno primijenili ZPP, te je ukazao da je tokom postupka iznosio primjedbe na nalaz i mišljenje vještaka, koje su se odnosile na činjenicu da je vještak pogrešno utvrdio osnovicu za obračun plaća tužilaca tokom utuženog perioda. Dalje je naveo da su prilikom obračuna razlike plaća korišteni podaci koji nisu bili, niti su mogli biti poznati apelantu, što upućuje na pogrešnu primjenu člana 42. GKU jer osnovica za obračun plaće nije utvrđena na osnovu posljednjih objavljenih podataka o visini prosječne mjesečne neto plaće na teritoriji FBiH kako to propisuje član 42. GKU. Apelant je naveo da se drugostepena presuda nije mogla zasnovati na nalazu i mišljenju vještaka jer su njime pogrešno utvrđeni parametri za pravilan obračun plaća tužiocima, a takav prigovor je drugostepeni sud zanemario. Također je naveo da je drugostepeni sud nesavjesno cijenio provedene dokaze, što ukazuje na proizvoljnu primjenu odredbi ZPP. Apelant je naveo da Vrhovni sud i Kantonalni sud nisu pravilno primijenili odredbe člana 191. stav 4. ZPP jer u obrazloženjima svojih presuda nisu naveli sve prigovore koje je apelant isticao, niti su obrazložili zbog čega su oni neosnovani.
24. Apelant smatra da tužioci nisu dokazali da im pripada pravo na isplatu razlike plaće u iznosima navedenim u izreci presude Kantonalnog suda jer im ti iznosi, ukoliko se pravilno primijeni član 42. GKU, zaista ne pripadaju, niti su dokazali tačnu visinu potraživanja. Apelant smatra da je osnovica za obračun plaće pogrešno utvrđena, čime su Vrhovni sud i Kantonalni sud proizvoljno primijenili odredbe materijalnog prava, tačnije člana 42. GKU.
25. Osim navedenog, apelant smatra da je uslijed predugog trajanja parničnog postupka povrijeđeno njegovo pravo na pravično suđenje i pravo na imovinu, te zahtijeva naknadu nematerijalne štete u pravičnom iznosu.

Odgovor na apelaciju

26. Općinski sud je naveo da dostavlja dokaz o uručenju Presude Vrhovnog suda broj 126 0 P 064276 16 Rev od 12. aprila 2018. godine apelantovom punomoćniku.
27. Kantonalni sud je naveo da nisu osnovani apelacioni navodi, te da u žalbenom postupku nije došlo do povrede prava na koja se apelant poziva. Također je naveo da je predmet po žalbama parničnih stranaka tom sudu dostavljen 25. decembra 2015. godine, a odluka je donesena 16. marta 2016. godine, dakle nakon nepuna tri mjeseca, što se može smatrati veoma razumnim rokom.

28. Vrhovni sud je naveo da nije bilo povreda na koje je apelant ukazao, te je predložio da se apelacija odbije kao neosnovana.
29. Tužiocima su naveli da nisu osnovani apelacioni navodi, te da su postupci pred Kantonalnim sudom i Vrhovnim sudom vođeni pravično i da nije bilo proizvoljne primjene propisa.

V. Relevantni propisi

30. **Kolektivni ugovor o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika u djelatnostima hemije i nemetala u Federaciji Bosne i Hercegovine** („Službene novine Federacije BiH“ broj 53/00) u relevantnom dijelu glasi:

Član 42.

Najniža plaća zaposlenika iznosi 60% prosječne plaće ostvarene u Federaciji BiH, prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku.

Najniža plaća je osnovica za obračun osnovne plaće zaposlenika.

Član 43.

Svi poslovi, prema kriteriju stepena stručne spreme, razvrstavaju se u osam grupa, a odnos između najnižeg i najvišeg koeficijenta složenosti poslova utvrđuje se u omjeru 1:4.

[...]

31. **Opći kolektivni ugovor za teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine** („Službene novine Federacije BiH“ br. 54/05 i 62/08).

Član 3. stav (3)

Ako je neko pravo iz radnog odnosa različito uređeno ovim kolektivnim ugovorom, kolektivnim ugovorom na nivou kantona, kolektivnim ugovorom za područje djelatnosti, pravilnikom o radu, ugovorom o radu ili zakonom, primjenjuje se za zaposlenika najpovoljnije pravo, osim u slučaju člana 8. stav 3. ovog kolektivnog ugovora.

Član 7.

(1) Osnovna plaća je najniži iznos koji poslodavac mora isplatiti zaposleniku za puno radno vrijeme, za posao odgovarajuće grupe složenosti, normalne uvjete i rezultate rada.

(2) *Osnovna plaća je proizvod najniže neto plaće i odgovarajućeg koeficijenta složenosti poslova koje zaposlenik obavlja.*

Član 8.

(1) *Najniža bruto plaća se utvrđuje kolektivnim ugovorima za područje djelatnosti, s tim da bruto satnica sa doprinosima iz plaće, doprinosima na plaću i porezom na plaću ne može biti manja od 2,96 KM.*

(2) *Najniža neto satnica ne može biti manja od 1,75 KM.*

(3) *Izuzetno, kolektivnim ugovorima za područja djelatnosti, za pojedine subjekte u područjima djelatnosti, mogu se utvrditi uslovi, visina, način i periodi utvrđivanja bruto, odnosno neto satnice, koja ne može biti niža od 1,25 KM neto.*

(4) *Najniža neto plaća je osnovica za obračun osnovne plaće zaposlenika.*

Član 10. stav 1.

(1) *Vrednovanje poslova, odnosno utvrđivanje koeficijenta složenosti, kao i normi gdje je to potrebno, utvrđuje se kolektivnim ugovorima za područja djelatnosti, u skladu sa njihovim radnim i proizvodnim specifičnostima.*

32. Zakon o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“ br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15). Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst, sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji glasi:

Član 10.

(1) *Stranka ima pravo da sud odluči o njenim zahtjevima i prijedlozima u razumnom roku.*

(2) *Sud je dužan da sprovede postupak bez odugovlačenja i sa što manje troškova, te da onemogući svaku zloupotrebu prava koja strankama pripadaju u postupku.*

Član 191. stav (4)

U obrazloženju sud će izložiti: zahtjeve stranaka, činjenice koje su stranke iznijele i dokaze koje su izveli, koje je od tih činjenica sud utvrđivao, zašto i kako ih je utvrdio, a ako ih je utvrdio dokazivanjem, koji su dokazi izvedeni, te kako ih je ocijenio. Sud će posebno navesti koje je odredbe materijalnog prava primijenio odlučujući o zahtjevima stranaka, a izjasnit će se, ako je to potrebno, i o

stavovima stranaka o pravnoj osnovi spora, te o njihovim prijedlozima i prigovorima o kojima nije dao svoje razloge u odlukama koje je već donio tokom postupka.

Član 231.

U obrazloženju presude, odnosno rješenja, drugostepeni sud će ocijeniti žalbene navode koji su od odlučnog značaja.

VI. Dopustivost

33. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.
34. U skladu sa članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njom pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku koji je koristio.
35. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je Presuda Vrhovnog suda broj 126 0 P 064276 16 Rev od 12. aprila 2018. godine protiv koje nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Zatim, osporenu presudu apelant je primio 11. maja 2018. godine, a apelacija je podnesena 10. jula 2018. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz člana 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neosnovana.
36. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 18. st. (1), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

37. Apelant smatra da su mu u predmetnoj pravnoj stvari povrijeđena prava iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju i člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije.

Pravo na pravično suđenje

38. Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.

39. Član 6. stav 1. Evropske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

Prilikom utvrđivanja njegovih građanskih prava i obaveza ili krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom ustanovljenim zakonom. [...]

40. Ustavni sud, prije svega, ukazuje na to da se konkretni postupak odnosi na isplatu razlike plaća, dakle na predmet građansko-pravne prirode, iz čega proizlazi da apelant u predmetnom postupku uživa garancije iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

a) U odnosu na osporene presude

41. Ustavni sud zapaža da apelant ukazuje da su osporene odluke Vrhovnog suda i Kantonalnog suda zasnovane na proizvoljnoj ocjeni dokaza, proizvoljno utvrđenom činjeničnom stanju i proizvoljnoj primjeni pozitivno-pravnih propisa.

42. U vezi s tim, Ustavni sud u prvom redu ukazuje na to da, prema praksi Evropskog suda i Ustavnog suda, zadatak ovih sudova nije da preispituju zaključke redovnih sudova u pogledu činjeničnog stanja i primjene prava (vidi Evropski sud, *Pronina protiv Rusije*, odluka o dopustivosti od 30. juna 2005. godine, aplikacija broj 65167/01). Naime, Ustavni sud nije nadležan da supstituira redovne sudove u procjeni činjenica i dokaza, već je, općenito, zadatak redovnih sudova da ocijene činjenice i dokaze koje su izveli (vidi Evropski sud, *Thomas protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 10. maja 2005. godine, aplikacija broj 19354/02). Zadatak Ustavnog suda je da ispita da li su, eventualno, povrijeđena ili zanemarena ustavna prava (pravo na pravično suđenje, pravo na pristup sudu, pravo na djelotvoran pravni lijek i dr.), te da li je primjena zakona bila, eventualno, proizvoljna. Dakle, u okviru apelacione nadležnosti Ustavni sud se bavi isključivo pitanjem eventualne povrede ustavnih prava ili prava iz Evropske konvencije u postupku pred redovnim sudovima.

43. Ustavni sud, također, podsjeća na to da je van njegove nadležnosti da procjenjuje kvalitet zaključaka redovnih sudova u pogledu ocjene dokaza ukoliko se ova ocjena ne čini očigledno proizvoljnom (vidi Ustavni sud, Odluka broj *AP 661/04* od 22. aprila 2005. godine, objavljena u „Službenom glasniku BiH“ broj 44/05). Ustavni sud naglašava da pri tome redovni sud nije vezan ni ograničen posebnim formalnim dokaznim pravilima, ali da slobodna ocjena dokaza zahtijeva obrazloženje kako svakog dokaza pojedinačno tako i svih dokaza zajedno, te dovođenje svih provedenih dokaza u međusobnu logičnu vezu.
44. Ustavni sud primjećuje da je Kantonalni sud preinačio prvostepenu presudu tako što je tužiocima na ime razlike plaća dosudio veće novčane iznose u odnosu na iznose dosuđene prvostepenom presudom. Ustavni sud, također, zapaža da je Vrhovni sud odbio kao neosnovanu reviziju koju je apelant izjavio protiv drugostepene presude. Ustavni sud zapaža da iz obrazloženja odluka Vrhovnog suda i Kantonalnog suda proizlazi zaključak da je prvostepeni sud pogrešno postupio kada nije na konkretnu situaciju primijenio relevantne odredbe GKU, Pravilnika i Općeg kolektivnog ugovora. Ustavni sud zapaža da je, prije svega, Kantonalni sud u obrazloženju drugostepene presude jasno ukazao da je visina razlike plaća za utuženi period dosuđena tužiocima u skladu s nalazom i mišljenjem, odnosno dopunskim nalazom i mišljenjem vještaka, a prema odredbama GKU i Pravilnika. Ustavni sud nalazi da iz obrazloženja odluka osporenih apelacijom proizlaze jasni i detaljni razlozi za preinačenje prvostepene presude, tako da Ustavni sud, nasuprot apelantovim navodima, ne može zaključiti da su osporene presude zasnovane kako na proizvoljnoj primjeni ZPP tako ni na proizvoljnoj primjeni relevantnih odredbi materijalnog prava. Pri tome, Ustavni sud podsjeća da je u svojoj praksi već rješavao ista i slična činjenična i pravna pitanja, te da u vezi s tim nije našao proizvoljnost u postupanju Vrhovnog suda (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti *AP 3371/16* od 10. novembra 2016. godine, dostupna na www.ustavnisud.ba).
45. Prema tome, dovodeći naprijed navedeno u vezu s relevantnim zakonskim odredbama na kojima su Vrhovni sud i Kantonalni sud zasnovali svoje presude i obrazloženjima koja su dali u vezi s tim, Ustavni sud, u konkretnom slučaju ne nalazi elemente proizvoljnosti u postupanju tih sudova.
46. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud smatra da je apelacija u odnosu na ovaj dio apelacionih navoda iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije neosnovana.

b) U odnosu na suđenje u razumnom roku**Relevantna načela**

47. Apelant je također naveo da je povrijeđeno njegovo pravo na suđenje u razumnom roku. U vezi s tim, Ustavni sud, prije svega, ističe da se, prema konzistentnoj praksi Evropskog suda i Ustavnog suda, razumnost dužine trajanja postupka mora ocijeniti u svjetlu okolnosti pojedinog predmeta, vodeći računa o kriterijima uspostavljenim sudskom praksom Evropskog suda, a naročito o složenosti predmeta, ponašanju strana u postupku i nadležnog suda ili drugih javnih vlasti, te o značaju koji konkretna pravna stvar ima za apelanta (vidi Evropski sud, *Mikulić protiv Hrvatske*, aplikacija broj 53176/99 od 7. februara 2002. godine, Izvještaj broj 2002-I, stav 38). Osim toga, Ustavni sud, podržavajući praksu Evropskog suda, podsjeća na to da član 6. stav 1. Evropske konvencije nameće državama ugovornicama dužnost da organiziraju svoje pravosudne sisteme na način da sudovi mogu zadovoljiti uvjete ovog člana, uključujući i obavezu da postupaju u predmetima u razumnom roku (vidi Evropski sud, *Marinović protiv Hrvatske*, presuda od 6. oktobra 2005. godine, stav 23).

Period koji se uzima u obzir

48. U odnosu na apelacione navode o kršenju prava na donošenje odluke „u razumnom roku“, Ustavni sud zapaža da je predmetni postupak pokrenut tužbom koju su tužiocima podnijeli 6. jula 2009. godine, a da je postupak okončan Presudom Vrhovnog suda broj 126 P 064276 16 Rev od 12. aprila 2018. godine. Dakle, predmetni postupak pred redovnim sudovima je trajao osam godina i devet mjeseci.

Analiza dužine trajanja postupka

49. U pogledu ocjene složenosti predmeta, Ustavni sud primjećuje da se radilo o postupku povodom zahtjeva tužilaca za isplatu razlike plaće. S obzirom na činjenična i pravna pitanja koja je trebalo raspraviti u konkretnom slučaju, Ustavni sud smatra da nema elemenata koji bi ukazivali da se u konkretnom predmetu radilo o složenom postupku. Zatim, Ustavni sud zapaža da iz dostavljene dokumentacije ne proizlazi da je apelant svojim postupcima doprinio ukupnoj dužini trajanja predmetnog postupka.

50. Analizirajući dužinu trajanja konkretnog postupka, Ustavni sud zapaža da je predmetni postupak pokrenut 6. jula 2009. godine, da je Općinski sud u Tuzli održao pripremno ročište nakon dvije godine i šest mjeseci od dana podnošenja tužbe (nakon čega je predmet dostavljen na postupanje Općinskom sudu), dok je glavna rasprava održana nakon tri godine i četiri mjeseca računajući od dana održavanja pripremnog ročišta. Dakle, Ustavni sud zapaža da je prvostepeni postupak

trajao šest godina i tri mjeseca. Dalje, Ustavni sud zapaža da je postupak po žalbi pred Kantonalnim sudom trajao nepuna tri mjeseca, dok je postupak po reviziji pred Vrhovnim sudom okončan nakon nešto duže od dvije godine računajući od datuma donošenja drugostepene presude. Ustavni sud nalazi da, iako je predmetni postupak, kako se vidi, na pojedinim instancama okončan u razumnim rokovima, što se, prije svega, odnosi na Kantonalni sud, a zatim i na Vrhovni sud, navedeno se ne može kazati i za prvostepeni postupak koji je ukupno trajao šest godina i tri mjeseca, a da pri tome nije bilo potrebno utvrđivati složene činjenice ili razjasniti složena pravna pitanja. Pri tome, Ustavni sud primjećuje da za dužinu trajanja prvostepenog postupka nije ponuđeno bilo kakvo obrazloženje, niti se iz činjenica konkretnog predmeta može zaključiti da je apelantovo postupanje tome doprinijelo. U vezi s tim, Ustavni sud smatra da su osnovani apelantovi navodi o dugom trajanju postupka.

51. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud smatra da je u konkretnom slučaju došlo do kršenja apelantovih prava na „suđenje u razumnom roku“ kao jednog od elemenata prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

Pitanje naknade nematerijalne štete

52. Ustavni sud podsjeća da, prema članu 74. stav (1) Pravila Ustavnog suda, u odluci kojom usvaja apelaciju Ustavni sud može odrediti naknadu na ime nematerijalne štete. Prema članu 74. stav 2. Pravila Ustavnog suda, ako Ustavni sud odredi da je potrebno dodijeliti novčanu naknadu, odredit će je na osnovu pravednosti, uzimajući u obzir standarde koji proizlaze iz prakse Ustavnog suda.
53. S obzirom na odluku u ovom predmetu, vodeći se načelima pravičnosti, uzimajući u obzir ekonomske prilike u Bosni i Hercegovini, prosječna primanja i parametre životnog standarda građana, Ustavni sud smatra da u konkretnom slučaju na ime naknade nematerijalne štete zbog nedonošenja odluke u razumnom roku apelantu treba isplatiti iznos od 600,00 KM.
54. Navedeni iznos apelantu je dužna isplatiti Vlada Tuzlanskog kantona u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja ove odluke, uz obavezu da nakon isteka ovog roka plati apelantu zakonsku zateznu kamatu na eventualno neisplaćeni iznos ili dio iznosa naknade određene ovom odlukom. Ova odluka Ustavnog suda u dijelu koji se odnosi na naknadu nematerijalne štete predstavlja izvršnu ispravu.

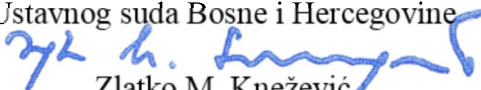
Ostali navodi

55. Apelant smatra da mu je u predmetnoj pravnoj stvari prekršeno i pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju i

zabrana diskriminacije iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije. U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje da apelant povredu navedenih prava nije posebno obrazlagao, te da se apelantovi navodi o kršenju ovih prava, u suštini, zasnivaju na istim tvrdnjama koje je naveo u vezi s pravom na pravično suđenje, koje je Ustavni sud već analizirao u prethodnim tačkama ove odluke i za koje je zaključio da su neosnovani, pa Ustavni sud u tom smislu smatra da su i apelantovi navodi o kršenju prava na imovinu i zabranu diskriminacije neosnovani.

VIII. Zaključak

56. Ustavni sud zaključuje da postoji povreda prava na pravično suđenje u odnosu na pravo na suđenje „u razumnom roku“ iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije u situaciji kada je predmetni parnični postupak ukupno trajao osam godina i devet mjeseci, od čega je prvostepeni postupak trajao šest godina i tri mjeseca, za što nije ponuđen bilo kakav argument, a da pri tome nije bilo potrebno utvrđivati složene činjenice ili razjasniti složena pravna pitanja.
57. S druge strane, Ustavni sud zaključuje da nema kršenja prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije u ostalim aspektima tog prava i prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju i zabrane diskriminacije iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije kada su Vrhovni sud i Kantonalni sud u obrazloženjima svojih odluka dali dovoljne i jasne razloge u vezi s primjenom relevantnih odredbi ZPP, odnosno GKU, Pravilnika i Općeg kolektivnog ugovora.
58. Na osnovu člana 59. st. (1), (2) i (3) i člana 74. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.
59. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine

Zlatko M. Knežević